Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 20 март 1974 йил, чоршанба ◆ № 66 (15.846). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛ ОДИМЛАРИ

Урганч районидаги Ленин номли колхоз чорвадорлари беш йилликнинг тўртинчи белгиловчи йилида 370 тонна сут сотиш мажбуриятини олдилар. Бу ўтган йилдагига нисбатан 40 тонна кўпдир. Сигирлардан кўп ва серқаймоқ сут соғиб олишда Дармон Хўжаниёзова пешқадамлик қиляпти. Суратда: илғор сут соғувчи Дармон Хўжаниёзова.

Қ. Отаев фотоси, (ЎзТАГ).

Тошкент область Урта Чирчиқ районида қўзилатиш мавсуми бошланди. Свердлов номли колхоз чўпон-чўлиқлари мавсумни яхши ўтказиш учун бор имкониятларни ишга солмоқдалар. Совлиқлар қишдан семиз ва соғлом олиб чиқилди. Шунинг учун совлиқларнинг кўпи эгиз қўзиламоқда. Суратда: колхоз яйловида.

Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

ЯНГИ ЧЎҚҚИЛАР САРИ

ПРАВДА

Навбатдаги область ва ўлка партия конференциялари бўлиб ўтди. Одатдагидек, бу конференциялардан аввал бошланғич ташкилотларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари, район, шаҳар ва округ конференциялари бўлди. Шундай қилиб, партияда ҳисобот-сайлов кампанияси ниҳоясига етди, бу кампания партия ташкилотлари, уларнинг раҳбар органлари ишининг бутун боришига катта таъсир ўтказади.

Бу сафарги конференцияларнинг алоҳида аҳамияти шундан иборатки, улар КПСС XXIV съездидан кейин биринчи марта, съезд қабул қилган тарихий қарорларни амалга ошириш учун умумхалқ кураши вазиятида ўтди. Конференциялар съезд ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги қарорлари ўртага қўйган вазифаларни бажариш соҳасидаги ишларни анализ қилди ва шу ишларни якунлади, партия иқтисодий ва социал сиёсатини амалга ошириш, мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини, фан ва маданиятни ривожлантириш, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини юксалтириш учун ўз ташкилотларининг роли ва масъулиятини янада оширишнинг конкрет тадбирларини белгилаб берди.

Ўтган ҳисобот-сайлов кампанияси олға томон қилаётган ҳаракатимизнинг ўсиб бораётган кучлари ва имкониятларининг хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишга партия ташкилотларининг янада активроқ таъсир ўтказиш йўллари ва воситаларининг чинакам умумпартиявий кўриги бўлди. Шуни айтиш кифоя қиладики, бошланғич ташкилотлардаги ҳисобот-сайлов йиғилишлари ишида улар составидаги коммунистларнинг 93 проценти қатнашди ва 3,6 миллион коммунист ёки йиғилишларда ҳозир бўлган барча кишиларнинг 26 проценти музокараларда сўзга чиқди. Район, шаҳар, область ва ўлка конференцияларида 70 мингдан кўпроқ киши сўзга чиқиб, миллион-миллион коммунистларнинг умумий фикрини ифодалаб берди. Ана шу ғоят кенг миқёсдаги фикрлашувларда, қабул этилган қарорларда партия билан халқни ҳозир тўлқинлантириб турган ҳамма вазифалар, уларни қувонтираётган ютуқлар ва ташвишлантираётган камчиликлар ҳамда уларнинг муштарак муддаолари ва фикр-ўйлари, муштарак ҳоҳиш-иродаси ва қудратли бунёдкорлик куч-ғайрати ўз ифодасини топди.

Конференциялар ва йиғилишлар партия сафларининг метиндек мустаҳкамлигини, партиямизнинг барча отрядлари ленинчи Марказий Комитет теварагига маҳкам жипслашганлигини, партия билан халқнинг бузилмас бирлигини, 15 миллионли коммунистлар армияси, барча меҳнаткашлар КПСС XXIV съезди қарорларини, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга қатъий азми-қарор берганлигини яққол кўрсатди.

Партиянинг ички ва ташқи сиёсати ҳамма жойда тўла-тўкис ва якдиллик билан қўллаб-қувватланди. Партиямизнинг ленинча йўлини муттасил амалга ошириш соҳасида КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев олиб бораётган кўп қиррали ва аниқ мақсадни кўзловчи фаолият ҳамма жойда ялписига қизғин маъқулланди. Бу ҳақда ҳар бир партия ташкилотининг, ҳар бир меҳнат коллективининг кундалик ҳаёти ва иши учун буюк илҳомбахш куч бағишловчи омил сифатида астойдил ва самимий гапирилди.

Партия конференцияларида КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқининг кучли таъсири остида ўтди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида партия ва халқнинг шу беш йилликдаги бунёдкорлик фаолияти якунларига таърифлаб берилди, 1974 йил планини бажариш, экономика ва маданиятни янада ривожлантириш, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш йўллари ва методлари тўғрисидаги принципиал қоидалар ўртага қўйилди. Хўжаликни юритишнинг бутун системасини, бошқариш системасини мамлакатнинг ошиб бораётган имкониятлари ва эҳтиёжларига мос келадиган янги поғонага кўтариш тўғрисида гап борди.

«КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев 15 март куни Олмаотада сўзлаган нутқида, — халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларидаги, фаолиятимизнинг барча соҳаларидаги иш услуби масаласи кўндаланг қилиб қўйилди. Масъулиятни ошириш, ташаббускорликни, ишчанликни, социалистик омилкорликни ривожлантириш, онгли интизомни ва камчиликларга муросасизликни тарбиялаш — партиявий иш услубининг бу хусусиятлари ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Буларнинг ҳаммаси жамият ҳаётининг ахлоқий, маънавий соҳасига тааллуқли бўлиб, планга ёки статистика ҳисоботига ёзиб қўйиб бўлмайди. Аммо коммунистик характер ва коммунистик онгнинг бу хислатлари жуда катта моддий кучга эга эканлигини, улуғ Ватанимизнинг ўсиб бораётган қудратида ва бойлигида мужассамлашаётганлигини, совет халқининг фаровонлигини юксалтиришда, Ватанимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда намоён бўлаётганлигини биз биламиз, бунга ўз тажрибамизда ишонч ҳосил қилганмиз.

Шу боисдан ҳам партиянинг иқтисодий сиёсати унинг сиёсий-тарбиявий фаолияти билан чамбарчас боғланган. Шу боисдан ҳам биз бутун ишимизнинг савиясини ошириш учун кунт билан изчил кураш олиб боришимиз керак».

Партия ташкилотлари ва уларнинг комитетлари, корхоналар, муассасалар ва идораларнинг раҳбарлари фаолиятини ва ишларини анализ қилиш ва баҳолашда, қарорларни ишлаб чиқишда ва яқин келажакка мўлжалланган конкрет вазифаларни белгилашда конференциялар партия XXIV съездининг ва КПСС Марказий Комитети пленумларининг қарорларига асосландилар. Тўла асос билан шуни айтиш мумкинки, конференцияларда ленинчи Марказий Комитет декабрь Пленумининг руҳи, юксак масъулият, ишчанлик ва талабчанлик муҳити, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид муҳити, асосий проблемаларни ҳал этишга жанговарлик билан киришиш вазияти ҳукм сурди.

Съезддан кейин ўтган уч йил мобайнида совет кишилари партия, унинг Марказий Комитети раҳбарлигида коммунистик қурилишда катта муваффақиятларга эришганликлари зўр мамнуният билан қайд этилди. Беш йилликнинг ўтган учинчи зарбдор йилида жамиятимизнинг қудратли ижодий кучлари, кенг омманинг ғайрат шижоати ва ташаббускорлиги, партия ташкилотларининг ҳар томонлама актив сиёсий ва ташкилотчилик иши айниқса жозибали тарзда намоён бўлди. Бу эса КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни янада муваффақиятлироқ ҳал этиш имконини берадиган марраларга чиқиб олишни таъминлади. 1973 йилда саноат маҳсулотининг ўсиши планда 5,8 процент ўрнига 7,4 процентни ташкил этди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан белгиланган топшириқлар ошириб бажарилди. 222,5 миллион тонна — илгариги ҳар қандай йилда етиштирилганидан анча кўп дон ҳосили олинди. Қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш кўпайди.

Натижада мамлакатнинг иқтисодий потенциали анча ортди, [illegible] Меҳнаткашларнинг коммунистик онглилиги янада баланд кўтарилди, Совет жамиятининг социал-сиёсий ва ғоявий бирлиги мустаҳкамланди. [illegible]

Партия ишлаб чиққан Тинчлик программасининг изчиллик билан амалга оширилаётганлиги Ватанимизнинг халқаро обрў-эътиборини [illegible]

[illegible]

Конференциялар ўз областларининг хусусиятларини, орттирилган тажрибани ва янги вазифаларни ҳисобга олиб, химиялаш, ерларни мелиорациялаш, агротехника ишларининг бутун комплексини амалга ошириш асосида ҳосилдорликни кўтаришнинг конкрет тадбирларини белгилаб бердилар. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини изчиллик билан концентрациялаш ва ихтисослаштириш, уни индустриал негизга ўтказиш юзасидан партия ишлаб чиққан йўл тўла-тўкис қўллаб-қувватланди.

Саноатни, капитал қурилишни, қишлоқ хўжалигини, экономика ва маданиятнинг бошқа тармоқларини ривожлантириш масалаларини муҳокама қилиш вақтида бошқаришнинг ташкилий структурасини такомиллаштириш, планлаштиришни яхшилаш, иқтисодий ва маънавий омилларни кучайтириш тўғрисида жонли тажрибага асосланган кўпгина қимматли мулоҳазалар айтилди. Хўжаликни самарали бошқаришнинг ибратли намуналари, меҳнат коллективларининг мароқли ташаббуслари кўрсатиб ўтилди. Шу билан бирга, кўпгина корхоналар, министрликлар ва идоралар раҳбарлари фаолиятидаги камчиликлар қаттиқ танқид қилинди. Планлаштиришдаги жиддий нуқсонларга, план интизоми бузилаётганлигига, моддий-техника таъминотида узилишлар бўлиб турганлигига, хўжасизлик ва исрофгарчилик, айрим ходимлар қолоқлик ва бюрократизмга йўл қўяётганлиги фактларига эътибор жалб қилиб ўтилди. Буларнинг ҳаммаси тегишли министрликлар, идоралар, уларнинг раҳбарлари томонидан эътибор ва зўр масъулият билан кўриб чиқилади ҳамда ҳисобга олинади, деб кутмоқ керак.

Корхоналардан тортиб марказий идораларгача, райкомлардан тортиб обкомларгача ва иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларигача — барча партия ташкилотлари ва комитетлари кадрлар билан ишлашни янада такомиллаштириш, партия ва ҳукумат директивалари, ўз қарорлари қандай бажарилаётганлигини контрол қилиш ва текширишни кучайтириш, хўжалик фаолиятининг ҳамма бўғинларида партиявий ёндошишни, партиявий услубни қарор топтириш учун бир қанча муҳим чораларни кўришлари керак.

Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари Марказий Комитет декабрь Пленумининг кўрсатмаларини амалга ошириб, беш йилликнинг тўртинчи йили планини муддатидан аввал бажариш учун умумхалқ мусобақасини авж олдириш соҳасида кўп иш қилдилар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан ҳамма жойда юксак мажбуриятлар қабул қилинди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва энг яхши сифат кўрсаткичларига эришиш, исрофгарчиликни тугатиш, хом ашё ва материалларни тежаш, маҳсулот таннархини камайтириш, унинг сифатини ва техникавий даражасини ошириш — шу мажбуриятларнинг асосий бандларидир. Партия конференциялари мусобақани ташкил этишни, омманинг бу жонли ижодкорлигига раҳбарлик методларини ҳар томонлама такомиллаштириш муҳим вазифа эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Экономикани янада юксалтириш ва бошқарув системасини такомиллаштиришнинг янги, мураккаб проблемалари ҳал этилаётган ҳозирги замон шароитида меҳнаткашларни бошқарув фаолиятига янада кенгроқ жалб этиш, уларнинг тажрибаси, билими, ихтирочилиги ва ташаббускорлигидан янада тўлиқроқ фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади. Бу нарса ижтимоий системамиз табиатининг ўзидан келиб чиқади, бизнинг ижтимоий системамиз чинакам демократизми, давлатнинг ва жамиятнинг ҳамма ишларини ҳал этишда омманинг актив иштирок этиши билан ажралиб туради. Ҳаёт синовидан ўтган ҳамма қимматли тажрибаларни кунт билан оммалаштириш лозим, бу эса ишчилар колхозчилар, мутахассисларнинг ижтимоий ва меҳнат активлигини оширишга, ишлаб чиқариш ва тарбиявий вазифаларни амалга оширишда меҳнат коллективининг ролини янада кўтаришга кўмаклашади.

Конференцияларнинг ишида ғоявий-сиёсий иш, коммунистларга марксча-ленинча таълим бериш, барча меҳнаткашларни юксак онглилик, совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида, буржуа идеологиясига муросасиз бўлиш, коммунистик ахлоқ нормаларига қатъий риоя этиш руҳида тарбиялаш масалалари ўзининг кенг ифодасини топди. Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи, партия билан давлат халқаро фаолияти талабларини ҳисобга олиб, идеология иши савиясини янада оширишнинг конкрет тадбирлари белгилаб берилди.

Партия XXIV съезди, КПСС Марказий Комитети қарорларини изчиллик билан амалга ошириш партия сафларини янада кўпроқ мустаҳкамлаш, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги ва ижтимоий ҳаётдаги авангардлик ролини ошириш, уларнинг ижодий активлиги ва интизомини кучайтириш, ишнинг ҳамма соҳаларини, бошланғич ташкилотларнинг меҳнат коллективлари фаолиятига таъсирини ошириш имконини берди. Партия ҳужжатлари алмаштирилаётганлиги бунга кўп жиҳатдан кўмаклашади. Ташкилий-партиявий ишни бундан буён ҳам кунт билан такомиллаштириш, барча партия ташкилотларида ўртоқларча талабчанлик, принципиал танқид, камчиликларга нисбатан муросасизлик вазиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш, раҳбарликнинг ленинча нормалари ва принципларига қатъий риоя этиш лозимлигини конференциялар таъкидлаб ўтдилар.

Конференцияларда раҳбар органлар зўр якдиллик вазиятида сайланди. Партия комитетларининг сифат состави янада яхшиланди, уларнинг сафига янги кучлар қўшилди. Район, шаҳар, округ, область ва ўлка комитетларининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари орасида ишчилар ва колхозчилар шунингдек, хотин-қизлар анча кўпайди. Партия комитетлари амалий ҳаракатнинг аниқ программасига эга бўлган ҳолда янги ғайрат билан ишга киришдилар.

Партия конференциялари тугалланаётган кунларда мамлакат партия билан халқнинг буюк жасорати — қўриқ ерлар ўзлаштирила бошланганлигининг 20 йиллигини тантанали равишда нишонлади. Бу тантаналар ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги нутқи мамлакатимиз бепоён ерларида амалга оширилган ҳамма ишларнинг улуғворлигини, партия билан халқнинг навбатдаги вазифаларини, коммунистик қурилишнинг улкан истиқболларини яққол ёритиб берди.

Партия ташкилотлари меҳнаткашларнинг ғоят кенг оммаси билан алоқани доимо мустаҳкамлаб, ўзларининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги бутун фаолиятларини такомиллаштириб, инсониятнинг тарихий тараққиёти авангардида бораётган улуғ Ватанимизнинг сиёсий, иқтисодий ва мудофаа қудратини янада муттасил юксалтиришни таъминлайдилар.

(19 мартдаги бош мақола).

МОСКВАГА БОРА ТУРИБ

Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Мужибур Раҳмон Даккадан Москвага бора туриб 19 мартда Тошкентда тўхтади. Тошкент аэропортида Мужибур Раҳмонни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари А. Д. Бесчастнов, О. У. Салимов, Т. Н. Осетров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика ташқи ишлар министри М. Т. Турсунов кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

АВИАТОРЛАР МАРРАСИ

19 март куни Тошкентда республика Граждан авиацияси ходимлари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, область ва шаҳар ижроия комитетларининг раислари ва раис ўринбосарлари, қишлоқ хўжалиги, совхозлар, савдо, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, алоқа министрликларининг, «Узсельхозтехника» бирлашмасининг раҳбарлари, Ўзбекистон Граждан авиацияси корхоналарининг команда-раҳбар состави, партия, комсомол ташкилотларининг секретарлари, касаба союз маҳаллий комитетларининг раислари, ишлаб чиқариш илғорлари қатнашдилар.

Йиғилишда 1973 йилги иш якунлари ва республика Граждан авиацияси ходимларининг КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари қараб чиқилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетнинг секретари И. Г. Анисимкин шу масала юзасидан доклад қилди.

Партия-хўжалик активи йиғилишининг қатнашчилари беш йилликнинг белгиловчи, 1974 йилги планини барвақт бажариш юзасидан социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Мажбуриятларда авиацияда юк ташишнинг умумий ҳажми юзасидан халқ хўжалик программасини муддатидан саккиз кун аввал, халқ хўжалигида авиация ишлатиш планини эса 109,8 процент қилиб бажариш мўлжалланади. Шу юксак натижаларга эришишнинг конкрет йўллари белгилаб берилди.

Йиғилишда СССР граждан авиацияси министрининг ўринбосари Ю. Г. Мамсуров нутқ сўзлади.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, КПСС Марказий Комитетининг инструктори Н. Е. Толстико қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида сайлов

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг йиллик умумий йиғилиши тугади. Республика фанининг штаби тўлдирилди — бир қанча таниқли олимлар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари ва мухбири аъзолари қилиб сайланди.

Академик О. С. Содиқов яна Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти қилиб сайланди.

С. Н. Рижов республика академиясининг биринчи вице-президенти қилиб сайланди, И. М. Мўминов, С. Х. Сирожиддинов вице-президентлар қилиб сайландилар.

О. М. Акромхўжаев, У. О. Орифов, Х. Н. Боймуҳамедов, О. Ғ. Жамолов, С. К. Зиёдуллаев, В. Қ. Қобулов, С. К. Камолов, М. Н. Набиев, Ё. Х. Тўрақулов, Ш. Ш. Шоабдурахмонов, В. П. Шчеглов президиум аъзолари қилиб сайландилар.

(ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ Т. БРАТТЕЛИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Норвегия Ишчи партиясининг раиси, Норвегия Бош министри Трюгве Браттелини 19 мартда қабул қилди.

Л. И. Брежнев билан Т. Браттели ўртасида бўлиб ўтган дўстона суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Норвегия ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантириш масалалари, шунингдек Европа хавфсизлиги манфаатларини ва халқаро вазиятни умуман соғломлаштириш манфаатларини кўзлаб актуал халқаро проблемаларни ҳал қилишда ҳар иккала мамлакат ҳамкорлиги масалалари кўриб чиқилди.

Л. И. Брежнев билан Т. Браттели Совет Иттифоқи билан Норвегия ўртасида дўстлик ва самарали ҳамкорликнинг анъанавий муносабатларини янада кенгайтириш ва кучайтириш бутун ер юзида тараққиёт манфаатларига ва тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирдилар.

Суҳбатда Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг Норвегиядаги элчиси С. К. Романовский, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин;

Норвегия томонидан — Норвегия диний ишлар ва маориф министри Б. Гьерде, Норвегиянинг СССРдаги элчиси Ф. Якобсен, Норвегия Ташқи ишлар министрлиги сиёсий департаментининг бошлиғи К. Вибе иштирок этдилар.

(ТАСС).

Расмий ахборот

СОВЕТ—НОРВЕГИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

18 март куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Норвегия бош министри Т. Браттели ўртасида музокаралар бошланди.

Совет — Норвегия яхши қўшничилик муносабатларини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш билан боғлиқ бўлган кўпгина масалалар, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинди.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

СССР ҳукумати 18 мартда Катта Кремль саройида Норвегия Бош министри Трюгве Браттели шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Норвегия ҳукуматининг бошлиғи билан бирга ҳамроҳ бўлиб келган кишилар, шунингдек Норвегиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ф. Якобсен бор эди.

Совет томонидан зиёфатда СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин ва Норвегия Бош министри Трюгве Браттели нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

СОВЕТ—НОРВЕГИЯ БИТИМИ ИМЗОЛАНДИ

18 мартда Катта Кремль саройида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Норвегия Қироллиги ҳукумати ўртасида кемалар қатнови тўғрисида битим имзоланди.

Битимни Совет ҳукумати номидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин; Норвегия ҳукумати номидан Норвегия Бош министри Трюгве Браттели имзоладилар.

(ТАСС).

КОММУНИСТ МИНБАРИ

ЭНГ МАРОҚЛИ СИЁСАТ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ДЕКАБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ ЖАНГОВАР ҲАРАКАТ ПРОГРАММАМИЗ

Беш йилликнинг ҳал қилувчи йили муваффақиятли якунланди. Мамлакатимиз илгаригидан ҳам қудратлироқ, бой ва бадавлат бўлиб қолди. Фаровон турмуш кечирмоқдамиз. Қўлимизни нимага узатсак етади.

Биз бу даражага аввало ҳалол меҳнат туфайли етишдик. Меҳнат бизга куч-қудрат бағишлади, асрий қолоқликдан олиб чиқиб бутун жаҳонга танитди. Шунинг учун ҳам Коммунистик партия ва ҳукуматимиз бизни доимо ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилишга, ишлаб чиқаришга омилкорлик билан раҳбарлик қилиш, мавжуд имконият ва резервлардан самарали фойдаланиш, ишда тадбиркор ва тежамкор бўлишга даъват этиб келмоқда. Экономикага моҳирлик билан раҳбарлик қилиш, кўпчиликнинг меҳнати эвазига бунёдга келган халқ бойлигини эъзозлаш доимий шиоримиз бўлиб қолди.

Коммунистлар энг аввало, бу масалада ташаббус ва намуна кўрсатишлари, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлишлари керак. Энг аввало биз халқ бойлигининг талон-торож ва исроф бўлишига эътиборсизлик билан қарайдиган лоқайд кишиларни тергаб туришимиз, уларда халқ бойлиги учун масъулият ҳиссини уйғотишимиз лозим.

Шундай қурувчилар бор: улар план-топшириқларини ошириб бажаришади. Ишга вақтида келиб, вақтида кетишади. Лекин халқ бойлиги, юзлаб, минглаб кишилар меҳнати, пешона тери билан яратилган материалларнинг исроф бўлишига, тўкилиб-сочилиб ётишига бефарқ қарайдилар. Менга нима исроф бўлса, қабилида иш тутадилар. Яна шундай коммунист мутахассислар ҳам борки, қурилиш учун нормадан ортиқ материал сарфланаётганини оддий бир ҳол деб қарайдилар. Исрофгарчилик ҳақида бонг урмайдилар. Айбдорларни аниқламайдилар. Бу масалани партия йиғилишларига, коммунистлар муҳокамасига қўймайдилар. Иллатнинг олдини олмайдилар. Аксинча, ортиқча исроф бўлган материалларни турли йўллар билан ҳисобдан чиқариб ташлашга уринадилар. Улар бу билан қанчадан-қанча сарф-харажатлар билан яратилган, қанчадан-қанча кишиларнинг меҳнати билан бунёдга келган бойликни йўққа чиқарадилар. Ана шундай муросасоз коммунистларнинг қилмишлари партия ташкилотларининг эътиборидан четда қолмаслиги керак.

Хўш, ўзимиз бригадамизда материаллардан самарали фойдаланяпмизми? Агар бунга партиявий принципиаллик билан ёндашадиган бўлсак, халқ пули ва бойлигидан ҳар доим ҳам тежамкорлик билан фойдаланаётирмиз, дея олмаймиз. Гоҳ-гоҳида бўлса ҳам тежалгани нақд бойлик иборасига амал қилинмаётган ўринлар бот-бот кўзга ташланиб қолади.

Бизнинг 153-трестимиз Тошкент шаҳрининг энг йирик қурилиш ташкилотларидан бири ҳисобланади. Ҳар йили ўнлаб уй-жой, мактаб, медицина муассасалари биноларини қуриб, фойдаланишга топширмоқдамиз. Ташкилотимиз адресига ой сайин юзлаб тонна тунука, цемент, тахта, мих ва бошқа қурилиш материаллари келиб турибди. Юз минглаб ғишт ва шифер қўлимиздан ўтмоқда. Бир қарашда ана шу улкан бойликлар олдида битта бинокор ёки кичик бир коллектив тежаб қоладиган арзимас қурилиш материали аҳамиятсиздек кўриниши мумкин. Ишнинг ижтимоий моҳиятини тўла тушуниб етмайдиган, уни майда, аҳамиятсиз ишга йўядиган кишиларгина шундай фикрлайди. Улар ноннинг ушоғи ҳам нон эканлигини, тийинлардан сўмлар, граммлардан тонналар бунёдга келишини жиддий мулоҳаза қилиб кўрмайдилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни янада яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликни кучайтириш тўғрисидаги хати бригадамиз коллективида муҳокама қилинганида ана шундай бўлган эди. Баъзи кишилар план биз учун қонун, унда белгиланган кўрсаткичларга эришсак бўлди, қабилида мулоҳаза билдиришди. Аммо, кўпчиликнинг фикри бир жойдан чиқди. Ишлаб чиқаришга ижодий ёндашилган тақдирдагина кўзга ташланмаётган ва эътиборга олинмаётган янги-янги имкониятлар аниқланиши мумкин. Ундан эса ишбилармонлик билан фойдаланмоқ керак.

Ўша муҳокамадан буён ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Аммо, бугунги кунда ана шу оралиқ муддатда хат бўйича қилинган ишларни ҳисоблайдиган бўлсак анчагина янгиликларни рўйхатга киритишимиз лозим бўлур эди.

Мана бир мисол. Илгари ғиштни ерга тўкар эдик. Шофёрлар уни объектнинг бир чеккасига ағдаришарди-ю поддонни бўшатиб жўнаб кетишаверар эди. Ундан кейин ғиштни керакли жойга ташиб олишни айтсангиз. Қанча ишчи кучи овора, қанча вақтимиз бекорга ўтади. Агар бригадамизнинг ўз поддони бўлса-чи? Коллектив равишда ўзимизга мана шундай савол бериб кўрдик. Унда ғиштнинг тахини бузмай тушириб оламиз-да заводники ўрнига ўзимизнинг поддонни бериб юборамиз. Унда ғиштни кран билан истаган жойга узатиш мумкин. Таклиф трестда олқиш олди. Ҳозир ҳамма бригадалар мана шу «эҳтиёт қисм» билан таъминланган. Шу янгилик туфайли бригадамиз йилига ўнлаб ишчи кунини тежаб қолмоқда.

Бетон ётқизиш анча оғир меҳнат талаб қилади. Жуда кўп тахта кетади. Уни опалубкасиз уддалаб бўлмайди. Яна серхаражат томони шуки, бир марта ишлатилган тахтадан иккинчи бор фойдаланиш қийин. Битта иморатни тиклагунча қанча-қанча қимматбаҳо материал синиб, ўтинга айланади. Ўйлаб-ўйлаб бунинг ҳам йўлини топдик. Пойдеворга бетон қуяётганда томга ёпиладиган блоклардан фойдалана бошладик. Уни ёнма-ён териб қўйилса опалубка вазифасини ўтайверади. Юқори қаватлардаги бетон иши учун эса тахталарни маълум ўлчов билан кесяпмиз. Уни қўйиш ва кўчиришда крандан фойдаланиш йўлга қўйилди. Натижада опалубкалар одатдагидек бир-икки марта эмас, беш-олти бор қайта ишлатиляпти. Ҳар 30 куб метр бетон қуйиш учун бир куб метр тахта лозим бўлишини инобатга олсак, бу янгиликнинг самараси кўз ўнгимизда яққол намоён бўлади.

Илгари материалларни саралаш деган гап йўқ эди. Олиб келиб тушираверардик. Тахта, рейкалар аралаш-қуралаш бўлиб ётарди. Зарур ўлчовдагисини қидириб кўп овора бўлар, беҳуда вақт сарфлардик. Ҳозир уни қўйишга алоҳида соябон ишлаб, остига тартиб билан теришни одат қилганмиз. Ҳамма нарса кўз ўнгимизда. Бу янгилик бутун трестимиз бинокорларининг мулки бўлиб қолди.

Ҳозир бригадамизда цемент, қоришма ва бетонни сақлаш учун алоҳида мослама идишлар қўлланилмоқда. Уларнинг бир грамми ҳам нобуд қилинмаётир. Аммо, иш жараёнида шундай вазиятлар ҳам юз берадики, уни ҳар қандай план ва тадбирлар билан қамраб олиш мумкин эмас. Бунда иш қурувчиларнинг уюшқоқлиги, коммунистларнинг жонкуярлик ва ташаббускорлигига боғлиқ.

Бугина эмас. Ҳали қурилишларимизда ишга кеч келиб, вақтли кетиш ҳоллари учрайди. Хом ашё ва материал етказиб беришда узилишлар кўплигидан иш вақтининг бир қисми бекор туришларга чиқиб кетяпти. Оқибатда объектларни фойдаланишга топшириш муддатлари ўз-ўзидан орқага суриляпти. Ана шундай ишни ташкил қилишдаги камчиликларга барҳам беришда энг аввало бошқарма ва трест партия ташкилотлари ташаббус кўрсатишлари лозим эмасми? Катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган бундай масалалар партия йиғилишларида атрофлича муҳокама қилинишини, партия ташкилотларининг экономикага раҳбарлик даражаси янада яхшиланишини истардик. — **Экономикага раҳбарлик** — деган эди Владимир Ильич Ленин, — **энг мароқли сиёсатдир.**

Партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумида кадрларнинг масъулияти ва план интизомини ошириш, хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларида раҳбарлик даражасини юксалтириш вазифалари билан бирга лойиҳалаш ва қурилиш ишларида халқ пулининг тежаб-тергаб сарфланиши масаласи ҳам кун тартибига қўйилди.

Шу муносабат билан бир воқеани эслаб ўтмоқчиман. Бригадамиз икки йил мобайнида Тошкент озиқ-овқат комбинати комплекси қурилишида меҳнат қилган эди. Ўша ерда лойиҳа чизмаларининг ўзгараверишидан жуда кўп азият чекдик. Эндигина яхлит бетонни қуйиб бўлиб, дилимиз равшан тортиб турганда лойиҳа ўзгарганлиги ҳақида хабар келиб қолди. Қайта бошдан ишга тушиб, қанча-қанча жойга янгидан бетон ётқизиб чиққанмиз. Сут маҳсулотлари корпуси қурилишида эса лойиҳа чизмалари ўзгариб, қурилма ва машиналар остига ётқизилган бетонни қайтадан қуйганимиз ҳам кўнгилсиз хотира бўлиб қолди. Бутун бир корпусдаги бетон асосларини кўчириб, майдалаб, ташқарига олиб чиқиш озмунча ишми! Униси ҳам майли. Бундан қурилиш жуда катта моддий ва маънавий зарар кўрганлигини тасаввур қилинг-а?!

Лойиҳаларни чала-чулпа тузишга, смета ҳужжатларини хом-хатала ишлашга, шу ҳужжатлар асосида қурилишларни шошма-шошарлик билан бошлаб юборишга қатъий чек қўйиш керак. Қурилиш жараёнида камчилиги аниқланиб қайта ишлашга қайтарилган ҳар бир лойиҳа шу лойиҳани тайёрлаган институтларда фавқулодда воқеа сифатида муҳокама қилиниши, айбдорлар аниқланиши керак. Партия ташкилотлари бундай ҳолларга барҳам бериш учун коммунист лойиҳачиларга нисбатан принципиаллик билан иш тутиши, уларни камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш руҳида тарбиялаб бориши лозим.

Миркомил ИКРОМОВ,
«Главташкентстрой»га қарашли 153-трестнинг комплекс қурилиш бригадаси бошлиғи, коммунист.

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛ МАРРАЛАРИ

ГРУЗИЯ ССР

КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати, 1974 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақа тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорлари Грузия ССР меҳнаткашларининг ғайрат-шижоатини жўш урдириб юборди. Республика меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи йили учун қабул қилган социалистик мажбуриятларида, саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари, 25 декабрда бажаришга қарор бердилар. Пландан ташқари 80 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади, маҳсулот ўсишининг 85 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобидан эришилади. Республика саноат ишлаб чиқариши ҳажмини планда белгиланган 9 процент ўрнига 11 процент кўпайтириш таъминланади.

Қурилиш-монтаж ишлари йиллик программасини 28 декабрда бажаришга қарор қилинди.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, транспорт, матлубот кооперацияси ходимлари, илмий тадқиқот муассасаларининг коллективлари юксак марраларни белгиладилар.

Грузия меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йилини зарбдор меҳнат йилига айлантирамиз, КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга қаратилган мажбуриятларни бажариш учун бутун куч-ғайратимизни, билим ва тажрибамизни сарфлаймиз, деб КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукуматини ишонтирадилар.

ОЗАРБАЙЖОН ССР

Озарбайжон меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш ишига беш йилликнинг учинчи йилида муносиб ҳисса қўшдилар. Республика саноати қўшимча суратда 132 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми бўйича йиллик планни муддатидан олдин, 21 декабрда бажарди. Қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари ҳам давлатга барча турдаги маҳсулот сотиш давлат планларини ошириб адо этдилар.

Республика меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қилган Мурожаатига амалий иш билан жавоб бера туриб, 1974 йил учун ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларида маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва энг муҳим буюмларнинг кўпгина турларини ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан аввал, 26 декабрда тугаллашга қарор қилдилар.

Корхоналарнинг коллективлари халқ истеъмол қиладиган кўпгина янги молларни ўзлаштирадилар ва ишлаб чиқаришга жорий қиладилар.

Транспорт ходимлари халқ хўжалик юкларини ташиш йиллик планини 29 декабрда бажариш ва пландан ташқари 1,2 миллион тонна ана шундай юкларни жўнатиш мажбуриятини олдилар.

Қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари бир миллион тонна ғалла тайёрлаб, давлат омборларига камида 240 минг тонна дон тўкишга, давлатга кўп миқдорда пахта, сабзавот, узум сотишга қарор қилдилар. Улар барча турдаги чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олдилар.

ЛИТВА ССР

Литва ССР меҳнаткашлари партия даъватига жавобан тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилини меҳнатда янги ғалабалар билан нишонлашга аҳд қилиб, ўз зиммаларига социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу мажбуриятларда, жумладан, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик планини муддатдан илгари, 26 декабрда бажариш кўзда тутилади. Пландан ташқари 100 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Ишлаб чиқариш ҳажмини ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари юзасидан беш йилликнинг тўрт йили учун белгиланган план топшириқлари ортиғи билан бажарилади. Ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг 82-85 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилади.

Мажбуриятларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни 1973 йилдагига нисбатан 130 миллион сўмлик кўпайтириш мўлжалланади.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, концентрациялаш ва ихтисослаштириш негизида колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги 1973 йилдагига нисбатан 8 процент оширилади.

Темирйўл, автомобиль, денгиз ва дарё транспортида юк ташиш йиллик планини муддатидан илгари бажариш белгилаб қўйилди. Аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш яхшиланади.

Литва ССР меҳнаткашларининг коллективлари 1974 йил учун социалистик мажбуриятлар қабул қила туриб, ўзларининг бутун ижодий ғайратлари ва ташаббусларини беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сарфлайдилар ва бу билан умуман беш йиллик топшириқларининг амалга оширилишига ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматини ишонтирадилар.

ЛАТВИЯ ССР

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қилган Мурожаатига ҳамда 1974 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорига жавобан Латвия ССР меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи йили учун социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

Латвияликлар саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари, 26 декабрда бажариш мажбуриятини олдилар. Мавжуд корхоналарда ишлаб чиқариш ҳажмининг бутун ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобидан эришилади.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади. Йиллик пландан ташқари бундай товарлар 25 миллион сўмлик ишлаб чиқарилади. Шу жумладан 12 минг радиоприёмник ва радиола, 1400 мопед, 1,4 миллион метр газлама тайёрланади.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари, қурилиш, транспорт, алоқа, савдо ва маиший хизмат ходимлари юксак марраларни белгиладилар.

Республика меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини, 1974 йилги халқ хўжалик планини ҳамда қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун бутун куч ва ғайратни сарфлаймиз, деб КПСС ленинчи Марказий Комитети билан Совет ҳукуматини ишонтирадилар.

ЭСТОНИЯ ССР

Совет Эстониясининг меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилини халқ хўжалик планини ва қабул қилган социалистик мажбуриятларини бажаришда янги муваффақиятлар билан нишонладилар. Саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан йиллик планни муддатидан илгари, 1973 йил 26 декабрда бажардилар.

Республика меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1974 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорларини баланд руҳ билан кутиб олиб, 1974 йил учун ўз зиммаларига социалистик мажбуриятларни олишди:

Маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан аввал, 27 декабрда бажарамиз. Пландан ташқари 35 миллион сўмлик маҳсулот реализация қиламиз. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари юзасидан беш йилликнинг тўрт йили учун планлаштирилган топшириқни ортиғи билан адо этамиз.

Давлатга 100 минг тонна дон, 200 минг тонна картошка, 61 минг тонна сабзавот, 202 минг тонна чорва ва парранда, 965 минг тонна сут ва 250 миллион дона тухум сотамиз.

Қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини 9 процент оширамиз, маҳсулот таннархини, камайтиришни ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш рентабеллигини оширишни таъминлаймиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг ленинчи Марказий комитети теварагига маҳкам жипслашган республика меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашни тағин ҳам кенг авж олдирадилар ва беш йилликнинг тўртинчи йили халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш ишига муносиб ҳисса қўшадилар.

(ТАСС).

Бухоро ип-газлама комбинати биринчи навбатининг ишга туширилганига кўп бўлгани йўқ. Корхона ижодкор ишчи, инженер-техник ходимлари сержило газламалар тўқиб чиқаришда қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Тўқимачилар ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, смена ва ойлик ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил ошириб бажаришяпти. Суратда: мусобақадош уч дугона тўқувчилар — С. Худойбердиева, Т. Муҳамедова ва С. Ҳамроева ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ЖИЗЗАХ (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Меҳнаткашлар депутатлари Жиззах область Советининг иккинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессияда область Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Э. И. Исломовнинг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик муносабати билан аҳолига маданий-маиший ҳамда савдо хизматини янада яхшилаш бўйича меҳнаткашлар депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисидаги доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Сессияда, шунингдек, область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ М. И. Йўлдошевнинг сайловчилар томонидан берилган наказларнинг бажарилиши ҳақидаги доклади эшитилди. Муҳокама этилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Н. МИРЗАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛ

ЎЗБЕКИСТОНДА СОЦИАЛИЗМ ҚУРИЛИШИ

ЎЗБЕКИСТОН Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг ярим асрлик тўйи тобора яқинлашмоқда. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги тўғрисида»ги қарорида айтилганидек, бундан ярим аср муқаддам Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ташкил этилганлиги мамлакатимизда пролетар интернационализми принциплари тантана қилганлигининг, ленинча миллий сиёсат изчиллик билан амалга оширилганлигининг ёрқин далилларидан бири бўлди.

Қолоқ мамлакатларнинг капиталистик тараққиёт босқичини четлаб социализмга ўтишлари мумкинлиги тўғрисидаги ғоя биринчи марта Маркс ва Энгельс асарларида баён қилинган эди. Бу ғоя илмий коммунизм асосчиларининг социалистик революция Европанинг ҳамма ёки асосий капитализм мамлакатларида капитализмга умумий зарба бериш натижасидагина ғалаба қозониши мумкинлиги тўғрисидаги машҳур концепцияларидан келиб чиққанди. Бу революция ғалаба қозонгудек бўлса, ғалаба қилган мамлакатларнинг ишчилар синфи қолоқ мамлакатларга жуда катта ёрдам бера олади, бу эса уларга капитализмгача бўлган примитив хўжалик формаларидан социализмга ўтишларига жуда катта ёрдам беради, тарихий тараққиётнинг стихияли боришини кутиб ўтирмасдан, қолоқ мамлакатлардаги капитализмгача бўлган муносабатларнинг тугатилишига олиб келади, деб башорат қилган эдилар илмий коммунизм асосчилари.

Қолоқ мамлакатларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлидан боришлари мумкинлиги тўғрисидаги марксча ғояни В. И. Ленин янада ривожлантирди ва асослаб берди. У қолоқ халқларнинг нокапиталистик тараққиёт йўли проблемасини пролетар революцияси ва социализм қуриш ғалабаси учун кураш билан маҳкам алоҳида боғлаб таҳлил қилди. В. И. Ленин капиталистик тараққиёт босқичини ўтаган илғор халқлар ҳам, шу босқични ўтаб улгурмаган қолоқ халқлар ҳам пролетариат диктатураси шароитида деярли бир вақтда социализмга ўтишлари мумкин, деб уқтирди.

В. И. Ленин 1920 йилнинг 26 июлида Коминтернниг II Конгресси мажлисида сўзга чиқиб, миллий ва мустамлака масалалари бўйича комиссия докладида айтган эдики, қарийб пролетариат бўлмаган жойларда ҳам оммада мустақил сиёсий фикр юргизишга ҳамда мустақил сиёсий фаолиятга интилиш уйғотиш мумкин. **«Совет ташкилоти идеяси тушунарлидир,** — деган эди Владимир Ильич шу докладида, — **шунинг учун бу идеяни фақат пролетар муносабатларигагина эмас, балки деҳқон феодал ва ярим феодал муносабатларига ҳам татбиқ қилиш мумкин».** Советлар саноат капитализми даврини ўтамаган халқларни ҳам социалистик қурилиш йўлига жалб этишнинг қудратли воситаси бўлди.

Бинобарин, В. И. Ленин асосан деҳқонлардан иборат бўлган қолоқ мамлакатлар ўртасида синфий иттифоқ ўрнатиш илгари қолоқ бўлган мамлакатларнинг нокапиталистик йўлдан тараққий этишининг муҳим шарти деб билди. Илғор миллатларнинг илгари қолоқ бўлган халқларнинг социализмга ўтиши учун беғараз иқтисодий, сиёсий ва маданий ёрдами ҳам ана шундай муҳим шартлардан бири бўлди. 1916 йилдаёқ В. И. Ленин айтган эдики, Россияда пролетар революцияси ғалабасидан кейин **«Бизга қараганда кўпроқ орқада қолган ва кўпроқ эзилган бу халқларга... «беғараз маданий ёрдам» беришга, яъни уларга машиналар ишлатишга, меҳнатни енгиллаштиришга, демократияга, социализмга ўтишга ёрдам беришга ҳаракат қиламиз».**

СОВЕТ Шарқи халқлари капитализмгача бўлган муносабатлардан тўғридан-тўғри социализмга ўтганликларини эътиборга олиб, коммунистик стратегия, тактика ва сиёсатни Туркистон ўлкасидаги мавжуд шароитга мослаштирмоқ лозим бўлди. Шунинг учун ҳам Владимир Ильич шарқ халқлари коммунистик ташкилотларининг II Бутунроссия съездидаги докладида делегатларга мурожаат қилиб, бундай деди: **«Сизнинг олдингизда бир вазифа туради, бу вазифа шундан иборатки: сиз, Европа мамлакатларида бўлмаган алоҳида шароитга мувофиқлашиб, умумкоммунистик назарияга ва практикага таяниб, бу назария ва практикани асосий омма деҳқонлардан иборат бўлган шароитга, капиталга қарши кураш вазифаси эмас, балки ўрта асрчилик қолдиқларига қарши кураш вазифаси ҳал қилиниши керак бўлган шароитга татбиқ этабилишингиз лозим, бутун дунё коммунистлари олдида илгари бундай вазифа турмаган эди».**

В. И. Ленин Совет Шарқи республикаларининг коммунистларига коммунистик партия сиёсий стратегияси ва тактикасининг асосий қоидаларини миллий республикалар ва областларнинг ўзига хос шароитларига ижодий қўлланишни маслаҳат берди. В. И. Ленин «Озарбайжон, Грузия, Арманистон, Доғистон, Тоғлилар республикасидаги коммунист ўртоқларга» йўллаган хатида таъкидлаган эдики, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун Закавказье ва Шимолий Кавказ коммунистлари ўз республикаларининг хусусиятларини яхши тушуниб етишлари ҳамда партиянинг тактикасини конкрет шароитга оқилона қўллашлари айниқса муҳимдир. **«РСФСРдан фарқли ўлароқ,** — деб ёзди В. И. Ленин, — **Кавказ республикалари учун мумкин ва зарур бўлган нарса — социализмга анча секинлик, анча оҳисталик ва изчиллик билан ўтишдир».**

Нокапиталистик тараққиёт йўли тўғрисидаги ленинча ғояларнинг амалга оширилганлигига Ўзбекистонда социализм қурилишининг тарихий тажрибаси яққол мисол бўла олади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, В. И. Ленин, Коммунистик партия Ўрта Осиё халқларининг социалистик миллат бўлиб шаклланишлари учун ҳамма зарур шароитларни яратиб берди. 1924 йил октябрида Ўрта Осиёда миллий-давлат чегараланиши ўтказилганлиги натижасида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси — тенг ҳуқуқлилик асосида СССР составига ихтиёрий равишда кирган суверен давлат вужудга келди.

МИЛЛИЙ чегаралаш ленинча миллий сиёсатни амалга оширишнинг муҳим босқичи бўлиб, Ўрта Осиё халқларини бир-биридан ажратиб юборишга мўлжалланган чоризм мустамлакачилик режимининг оқибатларини узил-кесил тугатди, уларни кўп миллатли Совет давлатига қўшди ҳамда экономикани, мазмунан социалистик ва шаклан миллий маданиятни гуркираб ривожлантириш йўлини очди.

Миллий давлат чегараланиши натижасида вужудга келган ўзбек миллий давлатчилиги иқтисодий ва маданий тенгсизликни тугатиш учун мустаҳкам база яратди ва республикада социалистик қурилишни жадал суръатлар билан йўлга қўйишни таъминлади.

Социалистик қурилишда, асрий қолоқликни, иқтисодий тенгсизликни тугатишда индустриялаштириш, саноатнинг мустамлака давридаги структурасини тугатиш муҳим омил бўлди.

Ўзбекистонда социалистик индустрлаштириш ўз тараққиётида қатор босқичларни ўтади ва бу босқичлар ўзига хос хусусиятларга эга бўлди. Ўзбекистон совет пахтачилигининг энг муҳим районларидан бири бўлганидан, бу ерда социалистик индустрлаштириш асосан қишлоқ хўжалиги хом ашёсини ва аввало пахтани қайта ишлаш саноатини ривожлантиришдан бошланди. Чунки Совет Иттифоқида социалистик қурилиш ва умумиттифоқ меҳнат тақсимоти манфаатлари шуни тақозо этар эди.

Ўзбекистонда социалистик индустрлаштиришнинг характерли белгиларидан бири шу бўлдики, йирик саноат дастлабки икки беш йиллик ичида қарийб тўла барпо этилди. Иккинчи беш йилликнинг ўзидагина 189 йирик саноат корхонаси қурилди. Совет ҳокимияти йилларида республикада қурилган янги корхоналарнинг саноат маҳсулоти умумий салмоғи 1937 йилда 62,8 процентни ташкил этди, қолган маҳсулот эса биринчи ва иккинчи беш йилликлар мобайнида тубдан реконструкция қилинган корхоналарда ишлаб чиқарилди.

Ўзбекистонни индустрлаштиришда улуғ рус халқи, унинг ишчилар синфи ва зиёлилари, мамлакатимиздаги бошқа барча қардош халқлар айниқса катта роль ўйнадилар. Мамлакатнинг энг йирик

«Балтимор сан» газетаси Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги нутқи тўғрисида

ВАШИНГТОН, 18 март. (ТАСС). Совет Иттифоқи қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги буюк программасини юзага чиқаришга киришмоқда, деб ёзади Американинг «Балтимор сан» газетаси.

Газета КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг қўриқ ерлар ўзлаштиришга бошланганлигининг 20 йиллигига бағишланиб Олмаотада ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқини шарҳлаб, бу программа миллион-миллион гектар ерларда янги замонавий хўжаликларни ташкил этишни кўзда тутади, деб таъкидлайди.

Л. И. Брежнев баён этиб берган бу янги лойиҳа ўз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан Совет Иттифоқи зўр бериб сарфлаётган куч-ғайратларнинг бир қисмидир, холос, деб таъкидлайди «Балтимор сан» газетаси. Бу программа Сибирнинг олис районларини ва Ўрта Осиё саҳроларини ривожлантиришга доир бошқа программалар билан узвий равишда боғланган ҳолда амалга оширилади.

Бу янги программа ўз кўламига кўра, деб ёзади газета, қўриқ ерларни ўзлаштиришга доир [illegible] мехнат ва сарфланган улкан капитал маблағлар [illegible] мўл-кўл ғалла [illegible].

«Балтимор сан» газетаси КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Олмаотада сўзлаган нутқининг ташқи сиёсатга оид қисмини шарҳлаб, Л. И. Брежнев Совет ҳукуматининг Ғарб билан кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш [illegible], деб қайд қилади.

Л. И. Брежнев ўз нутқида Ғарбдаги реакцион доираларнинг кескинликни юмшатиш жараёнини [illegible] уринишларини танқид қилди, деб таъкидлайди газета.

ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

БАҒДОД, 18 март. (ТАСС). Ироқ иқтисоди ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги биринчи Совет—Ироқ битими имзоланганига кунга 15 йил тўлди. Ўтган давр мобайнида Бағдодда электр техника заводи, Искандариядаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи, Рамадидаги шиша заводи, Шимолий Румайладаги [illegible] нефть кони [illegible].

[illegible]

«Тартар кўли — Фрот дарёси» [illegible] канал мамлакатнинг марказий ва жанубий районларини ирригациялаш проблемаларини ҳал этишга кўп жиҳатдан ёрдам беради ва тошқин хавфини йўқотади. Шимолий Румайладаги нефть конининг иккинчи навбати қуриб бўлинди. Носирия ва Мосулдаги иссиқлик электр станциялари ва Дукандаги гидроэлектр станция қурилишида Совет Иттифоқи Ироққа ёрдам бермоқда. Шу электр станциялар ишга туширилгач, Ироқ туташ энергетика системаси электр станцияларининг қуввати икки баравар ортади.

Социалистик мамлакатлар билан, аввало, Совет Иттифоқи билан муносабатлар айниқса дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Совет—Ироқ шартномаси имзолангандан кейин Ироқнинг ташқи сиёсатида асосий ўринни олиб турибди. Бу муносабатлар иккала мамлакатнинг ўзаро манфаатларига мос келади, дейилади Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг шу партия январь ойида бўлиб ўтган 8-съездига тақдим этган сиёсий докладида.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЛЕНИН ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

Қўриқ ерлар ўзлаштирила бошланганлигининг 20 йиллигига бағишланиб Олмаотада ўтказилган тантанали мажлисда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқи [illegible] қизиқиш билан кутиб олинмоқда. [illegible]

◆ Социалистик мамлакатларнинг газеталари СССРда қўриқ ва бўз ерларнинг ўзлаштирилишини [illegible]

[illegible]

◆ Ғарбий Германиядаги «Штутгартер цайтунг» газетаси Л. И. Брежневнинг Олмаотада сўзлаган нутқини шарҳлаб [illegible]

[illegible]

◆ «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишига қараганда, совет қишлоқ хўжалиги сиёсатини эътибор билан кузатиб бораётган Ғарб дипломатлари РСФСРнинг қора тупроқ бўлмаган зонаси қишлоқ хўжалигини ривожлантириш планларининг миқёсини кўриб ҳайратда қолмоқдалар. Л. И. Брежневнинг нутқи, деб ёзади газета, совет қишлоқ хўжалигига бундан кейин ҳам жуда кўп миқдорда капитал маблағ сарфлашини кўрсатади.

◆ Берлиннинг «Нойес Дойчланди». Монголиянинг «Унэн» газеталари ва бошқа кўпгина матбуот органлари «совуқ уруш»дан халқаро кескинликни юмшатиш ва турли социал тузумдаги давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш принципларини барқарор қилишга ўтиш КПСС ленинча ташқи сиёсатининг, КПСС XXIV съезди белгилаган Тинчлик программасини амалга ошириш учун изчил курашнинг ҳеч шубҳасиз ютуғидир, деб таъкидлайдилар.

[illegible] маклашди ва бу ишнинг аҳамияти ҳеч шубҳасиз келажакда янада кучаяверади, деб ёзади Италиянинг «Коррьере делла сера» газетаси.

[illegible] Совет — Франция музокараларига, деб ёзади Болгариянинг «Народна младеж» газетаси, бутун жаҳон матбуоти, тинчликни мустаҳкамлаш учун, халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатиш, учун курашаётган барча кишилар муносиб баҳо бердилар. Бўлиб ўтган музокараларнинг самарали таъсири ва иккала мамлакатнинг жаҳонда кескинликни юмшатишга қаратилган ғайрат-ҳаракати ҳеч шубҳасиз яқин орада ўз самараларини беради. (ТАСС).

Миср хукумати Суэцй канали сонасида нормал ҳаётни тиклаш учун катта тадбирларни амалга ошимоқда. [illegible] Суэцй канали тушгач, республикага йилига 130 миллион миср фунти миқдорида даромад келтиради. [illegible]

АФП—ТАСС фотоси.

ЗЎР ҚИЗИҚИШ

ЛЕЙПЦИГ, 18 март (ТАСС мухбири Н. БАБКИН хабар қилади). [illegible]

[illegible] электрон приборларга, метрология ва стандартлашга алоқадор аппаратларга айниқса зўр эътибор билан қарамоқдалар. Ярмарканинг олтин медаллари ва фахрий дипломлари билан тақдирланган экспонатлар кейинги кунларда ҳамманинг эътиборини тортмоқда. Бундай экспонатлар 25 тага етди. СССР давлат стандарти тақдим этган приборлар — 8 та олтин мукофот олди.

СССРнинг ташқи савдо ташкилотлари аввало ГДР билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан 350 миллион сўмлик миқдорда битим имзоладилар. Бир [illegible]

[illegible] ни ГДР ва Совет Иттифоқи мутахассислари ўртасида фан-техника тажрибасини самарали равишда ўртоқлашиш маркази ҳам бўлиб қолди. Бу ерда машинасозлик ва станоксозлик, приборсозлик ва электр энергетика масалалари юзасидан суҳбатлар бўлиб ўтди. Совет мутахассислари ГДР илмий техника ходимлари ҳузурида докладлар қилишди. Павильоннинг кино залида Совет Иттифоқи тўғрисидаги 50 та илмий-оммабоп ва тасвирий фильмни 20 минг киши томоша қилди.

Томошабинлар дафтари мақтов сўзларига тўлиб кетди.

СЎНГГИ ВИДОЛАШУВ

БУЭНОС-АЙРЕС, 18 март. (ТАСС). Сантьягодан олинган хабарларга қараганда, Чили Халқ бирлиги ҳукуматидаги миллий мудофаа министри ва ички ишлар министри Хосе Тоа билан сўнгги бор видолашмоқ учун икки мингдан ортиқ киши келди. Фашистлар хунтасининг жаллодлари қийнаб ўлдирилган ватанпарварни дафн этиш маросими ҳарбийларнинг ўзбошимчаликларига қарши ёрқин норозилик намойишига айланиб кетди. Мотам маросимининг қатнашчилари Чили пойтахтининг кўчалари бўйлаб ўтиб, ағдариб ташланган Сальвадор Альендени қўллаб-қувватловчи шиорларни такрор-такрор айтдилар. Чили ҳарбий хунтасидаги қотилларни ва фашистик режимни фош қилувчи овозлар эшитилди.

Мотам маросимининг қатнашчилари ўтган ҳамма кўчаларни қўшинлар ва карабинёрлар қуршаб олдилар. Чорраҳаларга бронеавтомобиллар келтириб қўйилди. Маъмурлар Хосе Тоа қабрида видолашув нутқлари сўзлашни тақиқладилар. Дафн маросими тамом бўлгач армия бўлинмалари кўп кишини қамоққа олди.

КАМБОДЖАДА ЖАНГЛАР

БАНГКОК, 18 март. (ТАСС). Камбоджа миллий озодлик халқ қуролли кучлари Пномпендан 40 километр шимолдаги Удонг шаҳрида душман гарнизонига ҳужум қилди. Кўча жанглари чоғида Пномпень қўшинлари катта талофот кўриб, шаҳарнинг жанубий чеккаларига чекинишга мажбур бўлди. Ҳозирги вақтда Удонг шаҳрининг чекаларида жанг олиб борилмоқда. Бу шаҳар ўтган асрда мамлакат қиролининг пойтахти бўлган эди.

Ватанпарварлар Камбоджанинг жанубида Кампот шаҳрида ўраб олинган Пномпень қўшинларига қарши янги ҳужумлар уюштиришди. Сўнгги маълумотларга кўра, шу шаҳар марказидан икки километр нарида шиддатли жанглар бўлмоқда. Пномпень қўшинлари Такео шаҳри районидаги Саксампеу, Кбалпу ва Ватпо аҳоли пунктларида ўз позицияларини ташлаб кетдилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ДЕҲЛИ, 18 март. (ТАСС). Ҳиндистон бугун 800 ҳарбий асир ва граждан шахслардан иборат навбатдаги группани Панжоб штатидаги Вагах чегара пунктида Покистонга топширди.

Покистон ҳарбий асирлари ва граждан шахсларини репатриация қилиш Жанубий Осиё кичик қитъасида вазиятни нормаллаштириш йўллари тўғрисида Деҳлида тузилиб, 1973 йил август охирида Ҳиндистон ва Покистон ҳукуматлари ўртасида имзоланган ҳамда Бангладеш Халқ Республикасининг ҳукумати томонидан маъқулланган битимга мувофиқ амалга оширилмоқда.

◆ ИСЛОМОБОД. Покистон шаҳарларининг аҳолиси бир йилда бир миллион киши кўпаймоқда. Ҳозир мамлакатнинг қарийб 65 миллионлиқ аҳолисининг тахминан 25 проценти шаҳарларда яшамоқда. Мамлакатдаги бутун шаҳар аҳолисининг қарийб ярми Карочи билан Лоҳур ҳиссасига тўғри келади.

◆ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон пойтахтида очилган халқаро фотовиставка «Жаҳон хотин-қизлари» деб аталади. 85 мамлакат, шу жумладан СССР профессионал фотографлари ва ҳаваскорларининг 500 дан ортиқ суратлари виставкага қўйилган.

◆ КАРОЧИ. Покистон ҳукумати мамлакатдаги 110 та хусусий бошланғич ва ўрта мактабни шу йилнинг октябрь ойигача национализация қилишни мўлжалламоқда. Бош министр З. А. Бхутто мактабларда болаларнинг текин ўқиши таъминланиши лозим, деди.

◆ ТЕҲРОН. Эълон қилинган статистика маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда Эрон аҳолиси 31 миллион 845 минг 452 кишига етган. Эрон пойтахтида уч ярим миллиондан кўпроқ киши яшамоқда.

(ТАСС).

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

МЕН ОЛАМНИ КЎРЯПМАН

Етмиш бир ёшимда кўзим бирдан хиралашиб, ҳеч нарсани кўрмай қолдим. Ўғлим ва келиним мени республика кўз касалликлари клиникасига олиб келиб ётқизишди. Бу ерда врачлар кўзим гавҳари хиралашганлигини операция йўли билан даволаш мумкинлигини айтишди. Рози бўлдим.

Республика кўз касалликлари клиникасида профессор Муҳаммаджон Комилов, даволовчи врач, медицина фанлари кандидати Тешавой Авазов, клиниканинг тўртинчи бўлим мудири Кларахон Валиева, врачлардан Марҳаматхон Абдувоҳидова ва бошқалар бутун бой билим ва тажрибасини ишга солиб, кўзимни муваффақиятли операция қилдилар. Операцияга қадар ва ундан кейинги кунлар ичида клиниканинг З. Музаффарова, Д. Иноғомова, А. Зарипова, М. Аҳмедова, М. Эрматова сингари дилкаш, ширинсухан ҳамширалари атрофимда парвона бўлиб туришди.

Мен каби хаста кишига ёруғ жаҳонни қайта кўришга ёрдам бераётган сиҳат-саломатлик даргоҳида бир ой ётиб даволаниб чиқдим. Ҳозир мен фарзандларим, қариндош-уруғларим ва таниш-билишларим дийдорига тўйиб-тўйиб боқмоқдаман.

«Совет Ўзбекистони» газетаси орқали мен ва мен сингари кўз касаллигига учраган беморларни оёққа турғазган республика кўз касалликлари клиникаси шифокор-у ҳамшираларига чексиз миннатдорчилигимни изҳор этаман.

Турсуной ТОШБОЕВА,
пенсионер.
Бўстонлиқ райони.

КИШИЛАР САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Яқинда Ленинск шаҳрида Фарғона, Андижон, Наманган областлари ҳамда қардош Қирғизистон ССРнинг Ўш области етакчи хирурглари ва травматологларининг анжумани бўлди. Бунда Андижон медицина институти профессорлари, доцентлари, медицина фанлари кандидатлари, ассистентлар иштирок этдилар. Анжуманни Ленинск шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Содиқов очди.

Шундан кейин етакчи хирурглар, олимларнинг хирургия, травматология ва ортопедияга оид 30 та доклади тингланди. Докладларнинг асосий йўналиши замонавий медицинанинг актуал масалалари, муҳим проблемаларини ҳал этишга қаратилган.

Кенгашда сўзга чиққан олим ва хирурглар шикастланиш, куйиш натижасида содир бўлган касалликларни даволашнинг янгича усуллари тўғрисида гапирдилар.

Пировардида, профессорлардан С. Жумабоев, М. Дўстмуродов, А. Холматов ўртоқлар сўзга чиқиб, шаҳардаги марказий касалхона хирургия ходимларининг ибратли ишлари ҳақида ҳамда ҳозирги медицинада диагностика ва даволашнинг актуал масалалари тўғрисида гапирдилар.

Т. МАМАДАЛИЕВ.

• • •

Шунингдек, редакциямизга газетхонлардан Ҳ. Қодирова, Г. Ризаева (Самарқанд), Б. Турдибоев, З. Ғуломова, О. Ҳошимов (Тошкент), С. Эшмирзаев (Қашқадарё) ва бошқалар турли мавзуларда хабарлар ёзиб юборишган.

[illegible] саноат марказлари — Москва, Ленинград, Свердловск, Горький ва бошқа шаҳарлари республиканинг янги саноат қурилишларини зарур асбоб-ускуналар ва материаллар билан таъминлаб турдилар. Кўплаб юқори малакали инженерлар, ишчилар, техниклар илмий ва партиявий ходимлар юбордилар. Уларнинг жонбозлиги туфайли саноат қурилиши, техникани эгаллаш, маҳаллий аҳолидан кадрлар тайёрлаш ишлари кенг йўлга қўйилди.

1937 йилда саноат маҳсулотининг ялпи салмоғи Ўзбекистон халқ хўжалигида 67,1 процентни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг ялпи салмоғи эса 32,9 процентни ташкил этди. Шундай қилиб Ўзбекистон индустриал-колхозлашган республикага айланди.

ИНДУСТРЛАШТИРИШ давомида ишчилар синфи кадрлари шаклланди. 1937 йилда Ўзбекистонда ишчи ва хизматчилар 573 минг кишини ташкил этди. Шулардан 37 процентини маҳаллий миллат (асосан ўзбеклар) ишчилари ташкил этди. Айрим тармоқлар бўйича эса бу кўрсаткич ундан ҳам юқори бўлди. Чунончи, тўқимачилик саноатида маҳаллий миллат ишчилари 52 процентни, пахта тозалаш саноатида эса 75 процентни ташкил этди.

Капитализмгача бўлган аграр муносабатларнинг социалистик муносабатларга айланиши, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш Ўзбекистонда социализм қурилишининг энг муҳим қонунияти бўлди.

Юқорида айтилганидек, В. И. Ленин Ўзбекистон сингари илгари қолоқ бўлган чекка ўлкаларда социалистик қайта ўзгаришларни жуда эҳтиёт бўлиб ва аста-секин амалга оширишни маслаҳат берган эди. Бу кўрсатмага амал қилиб, Коммунистик партия Ўзбекистонда аграр қайта ўзгаришларни қатор оралиқ босқичлари орқали, аста-секин амалга ошириб борди.

В. И. Ленин имзо чеккан ер тўғрисидаги Декретдан сўнг Туркистонда 1921—1922 йиллар мобайнида ер-сув ислоҳоти ўтказилди. 1925—1928 йиллар мобайнида Ўрта Осиёда, жумладан, Ўзбекистонда иккинчи ер-сув ислоҳоти ўтказилди. 1921—1922 йиллар ислоҳоти қишлоқ хўжалигидаги феодал сарқитларга қарши қаратилди. Иккинчи ер-сув ислоҳоти натижасида эса Ўрта Осиёнинг меҳнаткаш деҳқонлари бойларга рента тўлашдан халос бўлдилар.

Қишлоқ хўжалигини социалистик қайта қуришдаги шундан кейинги босқич коллективлаштиришдир.

Иккинчи беш йиллик коллективлаштиришни ниҳоясига етказиш даври, қишлоқда социалистик тузумнинг тўла ғалабаси даври бўлди. 1937 йилда Ўзбекистонда деҳқон хўжаликларининг 99 проценти коллективлаштирилди. Бу хўжаликлар бутун экин майдонининг 99,4 процентида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирдилар. Республика колхозлари ва совхозлари қудратли қишлоқ хўжалик техникаси билан қуроллантирилди. Республикада 1937 йилда 163 МТС бўлиб, унинг паркларида 17407 машина бор эди. МТСлар республикадаги барча колхозларнинг 92,7 процентига хизмат кўрсатди.

Маданий революция, мазмунан социалистик, шаклан миллий маданиятнинг ривожланганлиги социалистик қурилишнинг ҳамда маданий қолоқликни тугатишнинг ажралмас таркибий қисми бўлди.

Шуни айтиш керакки, революциядан илгари Ўзбекистонда аҳолининг атиги 2 процентигина саводли бўлиб, шу саводлилар ҳам феодал-диний табақага мансуб кишилар эди. Меҳнаткаш аҳоли ёппасига саводсиз, миллий зиёлилар қарийб йўқ эди.

В. И. Ленин совет шарқида маданий қурилишга [illegible]

[illegible] лантли ёзувчилар, артистлар, рассомлар, композиторлар, ўқитувчилар, инженерлар, агрономлар, врачлар, илмий ходимлар етишиб чиқди.

СОЦИАЛИЗМ қурилиши йилларида синфий қайта ўзгаришлар амалга оширилди. Мустамлакачилар капитали ва миллий капиталнинг экспроприация қилинганлиги Ўзбекистонда эксплуататор синфларни тугатиш ишларини бошлаб берди. Биринчи навбатда капиталистлар ҳамда йирик ер эгалари мулкларидан маҳрум қилинди. Шундан кейин индустрлаштириш, коллективлаштириш ва маданий революция натижасида шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам эксплуататор синфларнинг ҳаммаси тугатилиб, икки дўст синф—ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар, шунингдек, социал қатлам — социалистик интеллигенция вужудга келди.

Социализм қурилиши ленинча плани ҳамда В. И. Лениннинг нокапиталистик тараққиёт йўли тўғрисидаги таълимоти муваффақиятли амалга оширилганлиги натижасида 30-йилларнинг ўрталарига келиб бутун мамлакатда бўлганидек, Ўзбекистонда ҳам социализм ғалаба қозонди. 1937 йилда бутун саноатдаги ялпи маҳсулотда социалистик хўжаликнинг салмоғи 99,5 процентни, қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулотида — 95,3 процентни, савдо корхоналарининг чакана товар оборотида — 100 процентни ташкил этди.

Совет Иттифоқида яшовчи барча халқлар социал-иқтисодий тараққиётининг дастлабки даражасидан қатъи назар, социализмга бир вақтда келдилар. СССРда 30-йилларнинг иккинчи ярмида со- [illegible]

[illegible] мамлакатимизда ривожланган социалистик жамиятни қарор топтириш учун зарур шарт бўлди.

СССРда ривожланган социалистик жамият барпо этилди, деган хулоса КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Социализм буюк ғалабаларининг эллик йиллиги» деган докладида биринчи марта баён қилинди. Бу хулоса КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига Ҳисобот докладида ривожлантирилди ва умумлаштирилди ҳамда «Совет кишиларининг фидокорона меҳнати туфайли ривожланган социалистик жамият қурилди» деб қайд қилинди.

Буюк советлар оиласининг муносиб аъзоси бўлган Ўзбекистон ССР ҳам ривожланган социалистик жамият шароитида тараққиётнинг юксак чўққиларига кўтарилди. Республика саноати таниб бўлмас даражада ўзгарди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг саноат қиёфасини энергетика, химия, нефть, кўмир, газ, кончилик, металлургия, олтин қазиб чиқариш, электротехника, самолётсозлик, электрон саноати, кўп тармоқли машинасозлик яққол акс эттириб турибди. Ҳозирги вақтда республикада саноат ишлаб чиқаришининг юздан ортиқ тармоғи мавжуд бўлиб, бу тармоқлар 1300 дан ортиқ йирик корхоналарни бирлаштиргандир.

Республикада қишлоқ хўжалигининг техника тараққиётини авж олдиришда катта ютуқларга эришилди. Суғориладиган майдонларнинг кенгайиши, пахта етиштиришнинг прогрессив методлари амалга оширилганлиги, химиялаштириш жорий этилганлиги ва шу сингари бошқа кўпгина тадбирлар амалга оширилганлиги пахтачиликни тез суръатлар билан юксалтиришнинг муҳим фактори бўлди. 1973 йилда республика пахтакорлари [illegible] 4 миллион 908 минг тонна пахта сотдилар.

ЎЗБЕКИСТОНда фан ва маданият ҳам гуркираб ривожланди. [illegible]

[illegible] ҳокимиятининг муҳим ғалабаларидан биридир. Эндиликда олий ва ўрта маълумотли 622 минг мутахассис — инженерлар, агрономлар, иқтисодчилар, врачлар, ўқитувчилар, олимлар, композиторлар, рассомлар фаол ва ижодий меҳнат билан машғулдирлар.

Ўзбекистон Фанлар академияси, 194 илмий-тадқиқот институтида фаннинг муҳим масалалари ҳал қилинмоқда. 27 минг илмий ходим ҳамда илмий-педагогик ходимлар фаол меҳнат қилишмоқда.

Бутун мамлакатимизда бўлганидек, Ўзбекистонда ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши ҳам жамиятимизни ташкил этган ҳамма социал группалар ва халқларнинг социал-сиёсий ва ғоявий бирлиги тобора мустаҳкамланиб бораётганлиги билан характерланади.

Совет Ўзбекистонининг социализм қурилишида эришган ютуқлари Коммунистик партия ва Совет давлатининг юксак мукофотларига сазовор бўлди. Республикамиз иккита Ленин ордени, Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланди. Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ва Самарқанд шаҳри Ленин ордени, республика пойтахти Тошкент шаҳри эса Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Республика меҳнаткашлари эришган ҳамма ғалабаларнинг ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг жанговар, содиқ отрядларидан бири бўлмиш Ўзбекистон Коммунистик партиясидир. У «сўл» ва ўнг оппортунизм, миллий оғмачилик, буюк давлатчилик шовинизмига ва маҳаллий миллатчиликка қарши муросасиз курашларда ўсди ва мустаҳкамланди. Ўзбекистон Компартияси ўзининг бутун тарихида марксизм- [illegible]

М. НОВИКОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

САНЪАТ МАСКАНИ

Республикамиз пойтахтини яна бир кўркам бино безади. Пролетар кўчаси ёқасида салобат тўкиб турган бу бино ҳадемай санъат асарлари ҳазинасига, классик ҳамда замонавий маданиятимиз дурдоналари сақланиб, намойиш этиладиган масканга айланади.

Ўзбекистон ССР давлат санъат музейи кўчиб ўтаётган бу иморат уч қаватли. Пардозлаш ва безатиш ишларида қадимий ўзбек меъморчилиги санъати анъаналаридан унумли фойдаланилган. Жумладан ўймакор ганч лавҳалар, гулдор эшиклар, нақшин устунлар киши диққатини тортади.

Биринчи қаватга ўзбекистонлик мўйқалам усталарининг асарлари, халқ амалий санъати буюмларидан намуналар жойлаштирилади. Шунингдек, томошабинлар кўҳна Холчаён ҳамда Афросиёб қазилмаларидан топилмалар билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўладилар. Каштачилик, заргарлик, гиламдўзлик, мисгарлик ҳамда ҳайкалтарошлик санъати буюмларига ҳам катта ўрин ажратилади. Музейнинг иккинчи қаватида рус ҳамда классик рассомларнинг асарлари, совет мўйқалам соҳибларининг ишларидан намуналар, кейинги йилларда яратилган полотнолар ўрин олади. Бинонинг энг юқори хоналарида Ғарбий Европа ҳамда Шарқ мамлакатларининг санъаткорлари яратган асарлар жойлаштирилмоқда.

Санъат музейида жами 30 мингдан зиёд экспонат бўлади. Музейнинг янги биноси ҳар томонлама қулайлиги билан эътиборга лойиқ. Лойиҳачилар ноёб санъат асарларини қуёш нури ҳамда ўзгарувчан иқлим таъсиридан сақлашга алоҳида аҳамият беришган. Шу кунларда экспонатларни жойлаштириш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Санъат даргоҳи ўз эшигини Май байрами арафасида мухлисларга очади.

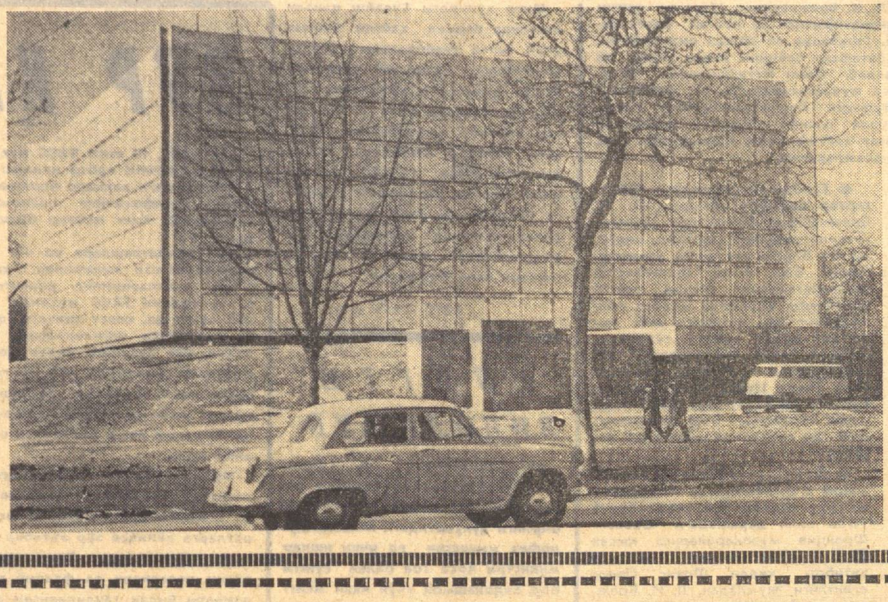

Суратларда: нафис керамика бўлимида музей ходимлари А. Новицкая билан Н. Мубораншиналар (чапда) буюмларни жойлаштиришмоқда. Санъат музейининг умумий кўриниши (пастда). Илмий ходимлар Л. Шохалилова билан Р. Толиповалар (ўнгда) совет картиналари бўлимида.

И. Глауберзон фотолари.

АНИҚ ҚОИДА АСОСИДА

ГААГА. (ТАСС). Р. Фишер билан даъвогарлар турнирининг ғолиби ўртасида дунё шахмат биринчилиги матчи 1975 йил 1 июнда бошланиши керак. Башарти шахмат бўйича ҳозирги эгаси Р. Фишер биринчи учрашувга келмаса, у автоматик тарзда чемпион унвонидан маҳрум бўлади ва бу ном ўйин ўтказилмай даъвогарга берилади. Халқаро шахмат федерациясининг махсус комитети Амстердамда ўтказилган мажлисида шундай қарорни қабул қилди, бу мажлисда матчни ўтказиш тартиби ишлаб чиқилди.

Комитет АҚШ шахмат федерацияси билан Р. Фишернинг матч ўнта ютуқли ўйингача давом эттирилсин ва башарти ҳисоб 9:9 бўлган тақдирда жаҳон чемпиони шу унвонни сақлаб қолсин, деган таклифини рад этди. Халқаро шахмат федерациясининг 1971 йилги қарори яна тасдиқланди — матч олтита ютуқли ўйингача давом эттирилади (дуранглар ҳисобга олинмайди). Учрашувлар миқдори чекланмайди.

Шуни эслатиб ўтиш керакки, Х.- Р. Капабланка билан А. Алехин ўртасида жаҳон шахмат биринчилиги учун бўлган 1927 йилдаги матч ҳам худди шундай шарт асосида ўтказилган эди.

Юксак унвонга даъвогар бўлган шахматчи матчда қатнашишга рози эканлигини Халқаро шахмат федерациясининг президентига 1975 йил 31 мартгача маълум қилишга мажбур. Матчни ўтказиш жойи 17 февралдан кечикмай эълон қилиниши керак. Башарти иккала қатнашчи мусобақани чемпионнинг ёки унинг рақибининг мамлакатида ёхуд бетараф мамлакатда ўтказиш тўғрисида бир фикрга келсалар, Халқаро шахмат федерациясининг президенти тегишли қарор қабул қилади. Акс ҳолда у дастлабки 15 учрашувни чемпионнинг юрти — АҚШда, қолган учрашувларни эса (бир ҳафталик танаффусдан кейин) даъвогарнинг ватани — СССРда ўтказишни таъинлашга ҳақлидир.

Одатдагидек ҳар ҳафтада учтадан учрашув ўтказилади, ҳар ўйиннинг эртаси куни чала қолган ўйин давом эттирилади. Ўйин бўладиган уч кунга бетоблик сабабли келмаслик ҳуқуқи биринчи учрашувга таалluқли эмас, биринчи учрашувга келмаган шахматчи бутун матчни ютқизган ҳисобланади. Рақиблар Халқаро шахмат федерацияси белгилаган соврин фондининг миқдорига рози бўлмаслик сабаби билан матчда қатнашишдан бош тортишга ҳақли эмаслар.

Бош арбитр ва унинг икки ўринбосари бетараф мамлакатлардан таклиф этилади.

Комитетнинг қарорлари Халқаро шахмат федерациясининг 1974 йил июнида Ниццада ўтказиладиган конгрессида тасдиқланиши лозим.

Юбилей вахтасида

Бекобод металлургия заводи ишчи, инженер-техник ходимлари «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олайлик» шиори остида меҳнат қилишмоқда. Корхонанинг пўлат эритиш, металл қуйиш ва прокат ишлаб чиқариш цехлари ўртасида социалистик мусобақа ҳар качондагидан авж олди. Металлурглар давлатга металл етказиб бериш бўйича уч ойлик топшириқни 105 процент адо этишди.

Ҳ. ВАҲОБОВ.

АХЛОҚ ВА ОДОБ

ТОҒА-ЖИЯНЛАР

Ўқитувчи — мўътабар, ота ва она янглиғ табаррук сиймо. Ўқитувчи ўзида барча гўзалликларнинг гўзаллиги, оқилу-доноликнинг аслини, одамийликнинг нодир хислатларини мужассамлаштирган инсондир. Шунинг учун ҳам унинг кўксини халқ маорифи аълочиси, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи каби шуҳрат медаллари безаб турибди.

Афсуски, ана шундай юксак ном эгалари шаънига доғ тушираётган, ўз бурчига масъулиятсиз, касбини шунчаки тирикчилик манбаи деб тушунган, бачкана хатти-ҳаракатли баъзи кишилар совет ўқитувчисига хос бўлмаган туриш-турмушлари билан эл-юрт эътиборидан четда қолмоқдалар.

Чоршанбе Эшмўминов Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг химия-биология факультетини тугатиб келиб, Жарқўрғон район марказидаги Макаренко номли ўрта мактабда ўқитувчилик қила бошлади. У дастлабки пайтларда ўзининг қобилиятли педагог эканлигини намойиш ҳам қилган эди. Унинг меҳнатлари эл-юрт ва партия-ҳукуматимиз томонидан қадрланмай қолмади. Уни КПСС сафига қабул қилишди ва район Советига депутат қилиб сайлашди. Чоршанбе Эшмўминов халқ ишончини оқлаш, ўз вазифасига ва бурчига содиқ бўлиш ўрнига кеккайиб кетди, кайфу-сафога берилди. Ишда коллективнинг дашномларини назарга илмади. Оиласи ҳам ундан безди. Оқибати нима бўлди дерсиз? У партия сафидан ўчирилди. Депутатлик шоходатномаси қайтариб олинди. Мактабдан мактабга ўтиб ишлади. Қаерда бўлмасин, ўша коллективга фақат иснод келтирди. Ниҳоят ўқитувчиликдек муқаддас касбидан ҳам батамом жудо бўлди. Мана уч йилдирки, у Какайди нефтчиларининг смена чойхонасида чойхоначилик қиляпти. Эҳтимол, бу касбни ёлчитаётгандир деб ўйларсиз. Асло! Қачон қараманг, маст-аласт тентираб юрганини кўрасиз.

Умримнинг давомчиси, белимнинг қуввати, кўрар кўзим, ёлғизим Чоршанбежон дея яхши орзулар билан юрган онаизорининг асаблари ишдан чиққан, у аввалгидек на тўй-хашамга боради ва на қўшниларига кўринади. Ўғлимдан нолиб қолишмасмикан, ўғлимнинг қилмишларини юзимга солишмасмикан, дея юрагини ховучлаб ўтиради. Қариган чоғида роҳат-фароғат кўраман деганида ўғлининг ташвишида қадди букилди, одамлар орасида юзи шувут, бoши эгик. Ўзидан ўтганини ёлғиз ўзи билади.

«Қозонга яқин юрсанг қораси, ёмонга яқин юрсанг балоси юқади» деб кексалар бежиз айтишмаган. Ширакайф тоғасини етаклаб, йўл бошлаб келадиган, тоғасининг давраларида дастёрчилик қиладиган Шермат бўлса ундан ҳам ошириб юборди.

Абай номли ўрта мактабнинг физика-математика ўқитувчиси Шермат Ойназаров Совет армияси сафида хизмат қилиб қайтган олий маълумотли ўқитувчи. Жарқўрғон район халқ маорифи раҳбар ходимлари унга ишонч билдириб, мактаб директорининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари вазифасига тайинлаган эди. Бироқ у ишончни оқламади. У маст ҳолатда мактаб ва жамоат жойларида кўпчиликнинг тинчини бузабошлади. Лекин мактаб коллективи унинг айбларини яшириб келди. Кунлардан бир кун маст ҳолда район бирлашган касалхонасида «гастрол» қўйиб турган пайтида ҳушёрхонага келтирилди. Хушига келгач, ўқитувчилик касби ҳурмати уни қўйиб юборишди.

— Ҳали қараб турларинг, мен сенларга совет педагогини ҳушёрхонага келтириш қанақа бўлишини кўрсатиб қўяман! — дея ўдағайлади.

Ахир, «афтинг қийшиқ бўлса ойнадан ўпкалама» деган халқ мақоли нега бундай кишиларга кор қилмас экан. Шермат ҳушёрхонадан чиқди-ю, ароққа «тўйиб» Жарқўрғон қишлоқ Советига таманно юриш қилиб кириб келди. «Уйингизга бориб дам олинг», деган кишиларга «насиҳатларингга муҳтож эмасман, ўқитувчи билан гаплашиш қанақа бўлишини ўқитиб қўяйми?» дея кўкрагига мушт урди. Кўчадан ўтганларни куракда турмас сўзлар билан ҳақорат қилди. Орадан ҳеч вақт ўтмай яна ҳушёрхонада ҳозиру-нозир бўлди. Бу гал у 15 суткалик қамоқ жазоси билан «сийланди». Қамоқдан чиққач, мактаб директори ўринбосарлиги вазифасидан ҳам четлатилди.

Тегишли жазосини олибди. Ахир, инсофга келиб қолгандир, дейишингиз турган гап. Минг афсуски, Шермат ҳамон ичкиликка берилиб, кўпчиликнинг тинчини бузиб юрибди. Ҳозирда на фақат Абай номли ўрта мактаб коллективи ва на Охунбобоев номли колхоз аҳли, балки барча район аҳли ундан юз ўгирди. Лекин район халқ маорифидаги раҳбар ўртоқлар ҳали ҳануз унга жиддийроқ чора кўришмаяпти.

Ўқитувчи — ўқувчи учун инсон камолотининг олий намунасидир, — деган эди машҳур рус революцион-демократи Н. А. Добролюбов. Дарҳақиқат, ўқитувчи инсонни тарбиялайди. Демак, аввало унинг ўзи баркамол инсон бўлмоғи керак. Бироқ тоға-жиян Чоршанбе Эшмўминов ва Шермат Ойназаровда бу хислатларнинг акси мужассамланган.

— Ноқобил фарзанд бамисоли ортиқча эт экан, — дейди Шерматнинг отаси Тошпўлат ака Ойназаров. — Кесиб ташласанг жонинг оғрийди, кесмасанг дилинг. Менинг ёшим етмишга яқинлашиб қолди. Ҳалол меҳнатларим туфайли эл-юрт орасида обрў орттирдим. Партия ва ҳукуматимизнинг орден ва медаллари билан тақдирландим. Область аҳамиятига молик пенсия оламан. Бироқ мен жияним Чоршанбе ва ўғлим Шермат дардида қаридим. Бошқалардек бошимни баланд кўтариб юролмаяпман. Тилим қисиқ. Қани энди булар бир инсофга келиб тузала қолса-ю, эл қатори бундоқ очиқ чеҳра билан юрсанг.

Эл орасида ота ва она юзини ерга қаратган, мактаб коллективининг обрўйига путур етказган тоға-жиянларнинг бу қилмиши жамоатчилик назаридан четда қолмайди, деб ўйлаймиз.

Х. ХУДОЙҚУЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.
А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КУЧЛИЛАР САРАЛАНМОҚДА

Футбол

«Пахтакор» командаси футболчилари ўз майдонларида дастлабки расмий учрашув ўтказишди. Биллур соврин — мамлакат кубоги учун футбол ўйинлари мухлисларда ҳамма вақт катта қизиқиш уйғотади. Шу боисдан футболни соғинган ишқибозлар марказий «Пахтакор» стадионига пахтакорчилар ўйинини кўргани, қолаверса команданинг мавсумга қандай шайланаётганлигини шоҳиди бўлиш учун тўпландилар.

Маълумки, пахтакорчилар биринчи учрашувни Бокуда маҳаллий «Нефтчи» командаси билан ўтказиб, ўз дарвозаларидан жавобсиз уч тўп ўтказиб юборишганди. Бу сафар футболчиларимиз майдонга ғалаба иштиёқида тушдилар. Аммо, танаффусгача томонлар деярли тенг куч билан ўйнашди. Пахтакорчилар ҳам, бокуликлар ҳам мудофаа билан ҳужумни алмашиб туришди. Ҳисоб очилмади.

Нимчорак финалга чиқиш учун 4:0 ҳисобида ғалаба қилиш кераклигини яхши билган пахтакорчилар учрашувнинг иккинчи қисмида бирмунча уюшқоқлик билан ҳаракат қилишди. Майдонга В. Хадзипанагис ўрнига Т. Исоқов тушиши билан ҳужумчилар уч кишига етди. Лекин, меҳмонлар ҳам бўш келишмади. Мудофаада маҳкам туриб олдилар. Пахтакорчилар сафига яна бир ҳужумчи — Олег Еремеев қўшилишидан кейингина ҳисоб очилди. Навбатдаги ҳужум вақтида Иванков ошириб берган тўпни Варюхин зарб билан дарвозага урди. Учрашув тугашига бир неча минут қолганда меҳмонлар ҳисобни тенглаштиришди. Аммо, бокуликлар судья ҳуштаги чалинишдан илгарироқ ўйин қоидасини буздилар. Белгиланган ўн бир метрли жарима тўпини Б. Абдураимов ниҳоясига етказиб, ҳисобни пахтакорчилар фойдасига 2:1 қилди.

Пахтакорчилар такрорий ўйинда ютуққа эришишди. Аммо, бу мухлисларни мамнун этолмади. Чунки, Тошкентда ўтказилган биринчи учрашув пахтакорчиларнинг ҳужумкорлиги ҳали анча бўшлигини кўрсатди. Улар ўртасида тўп учун курашишда уюшқоқлик, қолаверса куюнчаклик кўзга ташланмади. Тез югуриш, ҳамда тўпни ўзаро аниқ ошира билиш ҳам ибратли эмас. Хуллас, «Пахтакор» бу йил ҳам мамлакат кубоги учун курашиш ҳуқуқидан эрта маҳрум бўлди. Энди футболчиларимиз мамлакат чемпионатига тағин ҳам пухта ҳозирлик кўришлари керак. Ўйлаймизки, пахтакорчилар мавсум бошланишигача қолган ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, мухлисларни мамнун этишга ҳаракат қиладилар.

Мамлакат кубоги учун курашда кучлиларнинг кучлилари саралаиб бормоқда. Ўтган кунги учрашувлардан кейин нимчорак финалда ўзаро мусобақалашадиган командалар аниқланди. Жумладан, «Зенит» — «Динамо» (М), «Спартак» (М) — «Торпедо» (М) командалари чорак финалга чиқиш учун курашадилар. Шунингдек, «Днепр» коллективи ЦСКА — «Спартак» (Нальчик) учрашуви ғолиби билан, «Қайрат» эса, «Динамо» (Мн) — «Заря» учрашувида ютуққа эришган команда билан куч синашади. Қолган учрашувларда қуйидаги командалар ўзаро беллашадилар: «Арарат» — «Нефтчи», «Шахтер» (Д) — СКА (Р), «Черноморец» — «Динамо» (Тб)). Нимчорак финал ўйинлари 6 апрелда бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН АХБОРОТ

ЛЕНИНГРАД

ШОИР ЮБИЛЕЙИГА

Ленинград яқинидаги Пушкино шаҳрида очилган кўргазма «А. С. Пушкин—СССР халқлари санъатида» деб аталади. Кўргазма улуғ рус шоири туғилган куннинг 175 йиллигига бағишланган.

Кўргазмада Пушкин ижодиётини тўла ва ёрқин акс эттирувчи турли жанрдаги асарлар намойиш этилмоқда. Бу ерда шоир эртаклари асосида Ўзбекистон, Украина, Грузия, Эстония ва Литва республикалари мўйқалам усталари ишлаган расмлар бор.

Томошабинлар Ўзбекистон халқ амалий санъати намуналари олдида узоқ туриб қоладилар. Шоирнинг гиламга ишланган портрети меҳмонларни лол қолдирмоқда. Ўзбекистон кулолчилари ясаган турли идишларга ҳам А. С. Пушкин расми туширилган. «Шоҳ Султон ҳақида эртак» мавзуидаги жажжи расмлар ҳам томошабинларни ҳайратга солмоқда. Кўргазмада буюк шоир ва унинг ўлмас ижодига бағишланган экспонатлар кўп.

ЯНГИ КИТОБ

«Наука» нашриётининг Ленинград бўлими «Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари хўжалиги тарихидан очерклар» деган тўпламни босмадан чиқарди.

Китоб Москва, Ленинград, Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон тарихчилари, этнограф ва географларининг кўп йиллик меҳнатлари маҳсули бўлиб, унда жазирама Қорақумдан Помиргача бўлган ерларда истиқомат қилувчи қардош халқларнинг анъанавий хўжалик юритиш усуллари баён этилган.

Редактор М. ҚОРИЕВ

Реклама ва эълонлар

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

1974 ЙИЛ УЧУН

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛГАН ҲОЛДА КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА, СТАЖЕРЛИК-ТАДҚИҚОТЧИЛИККА ВА АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

клиник ординатурага — акушерлик-гинекология (2 ўрин), — қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари (2), ич касалликлари (4), хирургия (2), анестезиология (4), педиатрия (2), стоматология (3), онкология (2), неврология (2), фтизиатрия, эндокринология, кардиология, ревматология, юқумли касалликлар, тери-танасил касалликлари, травматология, психиатрия, урология, асаб касалликлари, кўз касалликлари, физиотерапия, болалар хирургияси;

стажёрлик-тадқиқотчиликка — биохимия (2), топографик анатомия (2), патологик анатомия (4), гигиена (2), нормал анатомия (4), суд медицинаси (4), биофизика, вирусология, микробиология, генетика, цитология, нормал физиология, патологик физиология, гистология, фармокология, эпидемиология, социал гигиена, аллергология;

сиртқи аспирантурага: ич касалликлари (2), биохимия, микробиология, акушерлик-гинекология, педиатрия, травмотология, хирургия, социал-гигиена.

Клиник ординатурага кириш учун ўтказиладиган конкурсда 35 ёшгача бўлган, стажёрлик-тадқиқотчиликка — 30 ёшгача бўлган, сиртқи аспирантурага — 45 ёшгача бўлган шахслар қабул қилинади.

Клиник ординатурага мутахассислиги бўйича камида 3 йиллик амалий иш стажига эга бўлганлар, стажерлик-тадқиқотчиликка ва сиртқи аспирантурага камида 2 йиллик амалий иш стажига эга бўлганлар қабул қилинади.

Конкурсда қатнашиш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш зарур: институт ректори номига ёзилган ариза, кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа (иш жойида печать қўйилган), сўнгги иш жойидан характеристика, диплом нусхаси, таржимаи ҳол, соғлиги тўғрисида справка (286-форма), область соғлиқни сақлаш бўлимининг йўлланмаси, 6х9 ва 3х4 см катталигида биттадан фотосурат. Сиртқи аспирантурага кирувчилар реферат ва илмий асарлари рўйхатини топширадилар.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ ИККИ ОЙ.

Сиртқи аспирантурага кириш имтиҳонлари 1 июндан 30 июнгача ўтказилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 103-уй, аспирантура бўлими.

«ИЗОТОП» БУТУНИТТИФОҚ ЖАМИЯТИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ РЕСПУБЛИКАЛАРАРО БЎЛИМИ

1974 йилда

ҚУЙИДАГИ РАДИАЦИОН ТЕХНИКА УСКУНАЛАРИНИ ЕТКАЗИБ БЕРИШ УЧУН

ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

«СТЕРИЛИЗАТОР» гамма-нурлантириш установкаси саноат корхоналари, клиникалар ва илмий-тадқиқот институтлари шароитида оммавий медицина буюмлари (шприцлар, катеторлар, қон қуйиш ва йиғиш системалари)ни радиоактив манбалардан чиққан кучли гамма-нурлар ёрдамида стерилизация қилишга мўлжалланган.

Установкадан шунингдек турли озиқ-овқат маҳсулотларини нурлантириш учун ҳам фойдаланиш мумкин.

РХМ-ГАММА-20 ва **«ТАДҚИҚОТЧИ»** гамма-нурлантириш установкалари биология, медицина, химия, электроника, физика, қишлоқ хўжалиги соҳаларида, озиқ-овқат саноати ва ҳоказоларда лаборатория шароитида кенг профилдаги тадқиқотларни ўтказишга мўлжалланган.

Установкалар экспериментларни энг турли-туман шароитларда олиб боришга имкон беради.

«КИСЛОРОД» активацион анализ қилиш автомат установкаси турли материаллар (пўлат, титан, мис, бериллий, қаттиқ қотишмалар, қийин эрийдиган металлар) таркибидаги кислород миқдорини асосан завод ва илмий-тадқиқот лабораториялари шароитида, шунингдек бевосита цех шароитида автоматик усулда аниқлаш учун мўлжаллангандир.

Бу установка бор, фтор, мис, олтин, кумуш, кремний ва бошқа элементлар таркибини ҳам аниқлаш имконини беради.

Талабингизга кўра юқорида кўрсатиб ўтилган буюмлар — бўйича информацион адабиётлар юборилиши мумкин.

Радиацион установкалар учун заявкаларни қуйидаги адресга юборинг: 700100, Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 45-уй, телефонлар: 53-73-37, 53-71-82.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 — Қўғирчоқ театри. 18.45— Ёзувчи ва замон. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Миллионлар ленинча университети. 19.45 — Ўн минут музика. 19.55 — «Ахборот». 20.15 — Концерт. 22.00 — **Футбол:** ЦСКА (Болгария) — «БАВАРИЯ» (ГФР). 23.45 — Телефильм. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.05 — МОСКВА. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Оғир атлетика бўйича халқаро мусобақалар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Фан оламида. 20.00 — Санъат усталари. СССР халқ артисткаси Г. М. Шатрова. 21.30 — ТОШКЕНТ. Врач экрани. 22.30 — **Ота** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телефильм. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.50— Белгиловчи йил вахтасида. 21.20 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 21.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/III да **Чио-чио-сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/III да **Комиссия.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/III да **Хонума хоним,** 21/III да **Ҳалима.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ҚОЗОҚ ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ—(19.00).**

КИНО

Нодирабегим — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Йўқолган миллионлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ҳеч севганмисиз!... — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра доценти: ишлаб чиқаришни планлаштириш ва ташкил қилиш;

кафедра катта ўқитувчилари: рус тили, толали материалларнинг механик технологияси, пахта ва химиявий толаларни йигириш, чарм буюмларининг технологияси, машина деталлари, ишлаб чиқаришни планлаштириш ва ташкил қилиш;

кафедра ассистентлари: КПСС тарихи, пахтага дастлабки ишлов бериш, юқори молекулали бирлашмаларнинг химиявий технологияси, физика, ишлаб чиқаришни планлаштириш ва ташкил қилиш, тикувчилик ишлаб чиқариши технологияси.

Конкурс муддати — 1 апрелгача.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент шаҳри, ГСП, Горбунов кўчаси, 5-уйга юборилсин.

Ўзбекистон КП Ленин район Комитети, республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1928 йилдан бери КПСС аъзоси

Тожихон ТОШМАТОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзолари ва яқин кишиларига таъзия изҳор этади.

«Ташсантехгазмонтаж» тресги бошқармаси, партия ва касаба союз ташкилотлари республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1928 йилдан бери КПСС аъзоси

Тожихон ТОШМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оиласига чуқур таъзия изҳор этадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, «коммутатор — 330249 да 330258 гача.

Р. 10390. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. 66.